

**Ugovor
o uspostavi
Energetske zajednice**

Strane, koje su:

Evropska zajednica, sa jedne strane,

i

slijedeće Ugovorne strane, s druge:

- Republika Albanija, Republika Bugarska, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Bivša jugoslavenska Republika Makedonija, Republika Crna Gora, Rumunija, Republika Srbija (U daljnjem tekstu: Strane koje pristupaju ovom Ugovoru),

i

- Prijelazna uprava Ujedinjenih nacija na Kosovu u skladu sa Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija,

objedinjujući Atenski proces i Atenski memorandum o razumijevanju iz 2002. i 2003. godine,

s obzirom da su Republika Bugarska, Rumunija i Republika Hrvatska zemlje-kandidatkinje za pristupanje Evropskoj uniji, a da je Bivša jugoslavenska Republika Makedonija također podnijela zahtjev za članstvo,

s obzirom da je Evropsko vijeće u Kopenhagenu u decembru 2002. godine potvrdilo evropsku perspektivu Republike Albanije, Bosne i Hercegovine te Srbije i Crne Gore, kao potencijalnih kandidata za pristupanje Evropskoj uniji te podvukla odlučnost da podrži njihova nastojanja da se približe Evropskoj uniji,

pozivajući se na to da je Evropsko vijeće u Solunu u junu 2003. godine podržalo «Solunsku agendu za Zapadni Balkan: približavanje evropskim integracijama», čiji je cilj bio daljnje učvršćivanje privilegiranih odnosa između Evropske unije i Zapadnog Balkana, i kojim je Evropska unija ohrabрила zemlje ovog regiona da usvoje zakonski obavezujući Ugovor o energetskeom tržištu u Jugoistočnoj Evropi,

pozivajući se na Euro-mediteranski proces partnerstva i evropsku politiku susjedstva,

pozivajući se na doprinos Pakta stabilnosti za Jugoistočnu Evropu u čijoj je biti potreba jačanja saradnje među državama i nacijama Jugoistočne Evrope i snaženje uslova za mir, stabilnost i ekonomski rast,

riješene da među Stranama uspostave jedno integrirano tržište prirodnog gasa i električne energije zasnovano na zajedničkom interesu i solidarnosti,

smatrajući da to integrirano tržište može u kasnijoj fazi uključiti i druge energetske proizvode i sredstva prijenosa, poput tečnog prirodnog gasa, petrola, hidrogena, ili druge bitne infrastrukture,

riješene da stvore jedan stabilan regulatorni i tržišni okvir sposoban privući investicije za gasne mreže te mreže proizvodnje i prijenosa energije, tako da sve Strane imaju pristup stabilnoj i neprekinutoj opskrbi gasom i električnom energijom koja je suštinska za ekonomski razvoj i socijalnu stabilnost,

riješene da stvore jedinstven regulatorni prostor za trgovinu gasom i električnom energijom kakav je potreban da bi odgovarao geografskom prostoru datih tržišta ovih proizvoda,

priznajući da su teritorije Republike Austrije, Grčke Republike, Republike Mađarske, Republike Italije, kao i Republike Slovenije, prirodno integrirane ili su pod neposrednim uticajem funkcioniranja tržišta gasa i električne energije Ugovornih strana,

riješene da promoviraju visok nivo opskrbe gasom i električnom energijom za sve građane na osnovu obaveza javnih usluga, postignu ekonomski i socijalni napredak te visok nivo zaposlenja, kao i izbalansiran i održiv razvoj putem stvaranja jednog područja bez unutarnjih granica za gas i električnu energiju,

osiguravanjem stabilnog regulatornog okvira potrebnog regionu u kojem se mogu razviti i veze sa kaspiskim, sjevernoafričkim i bliskoistočnim rezervama gasa te eksploatirati domaće rezerve prirodnog gasa, nafte i hidroenergije,

predane poboljšanju stanja okoliša u vezi sa gasom i električnom energijom te uz to vezanu energetska efikasnost i obnovljive izvore energije,

riješene da razviju tržišnu konkurenciju na polju gasa i električne energije na jednom širem nivou i da eksploatiraju ekonomiju obima,

s obzirom da se, radi postizanja tih ciljeva, mora uspostaviti široka i integrirana tržišna struktura, uz podršku snažnih institucija i učinkovitog nadzora, i uz adekvatan angažman privatnog sektora,

s obzirom da, radi smanjenja pritiska na državne sisteme gasa i električne energije te da bi se postiglo rješavanje lokalnih nestašica gasa i električne energije, treba uspostaviti specifična pravila kako bi se omogućila lakša trgovina gasa i električne energije; te da su ta pravila potrebna kako bi se stvorio jedinstven regulatorni geografski prostor datih proizvodnih tržišta,

odlučile su osnovati Energetska zajednicu.

NASLOV I – PRINCIPI

Član 1.

1. Ovim Ugovorom, Strane međusobno uspostavljaju Energetsku zajednicu.
2. Države članice Evropske zajednice mogu postati učesnici u Energetskoj zajednici u skladu sa Članom 95. ovog Ugovora.

Član 2.

1. Zadatak Energetske zajednice je organiziranje odnosa između Strana te utvrđivanje pravila i ekonomskog okvira mrežne energije, kako je ona definirana u donjem stavu 2., da bi:
  - a) stvorili stabilan regulatorni i tržišni okvir sposoban da privuče investiranje u gasnu mrežu, proizvodnju električne energije, prijenosnu i distributivnu mrežu, kako bi sve Strane imale pristup stabilnoj i neprekidnoj opskrbi energije koja je suštinska za ekonomski razvoj i socijalnu stabilnost,
  - b) stvorili jedinstveni regulatorni prostor za trgovinu mrežne energije kakav je potreban da bi odgovarao geografskom prostoru datih tržišta ovih proizvoda,
  - c) pojačali sigurnost opskrbe jedinstvenog regulatornog prostora obezbjeđivanjem stabilnog ambijenta za investicije u kojem se mogu razvijati veze sa kaspiskim, sjevernoafričkim i bliskoistočnim rezervama gasa te eksploatirati domaći izvori energije, poput prirodnog gasa, nafte i hidroenergije,
  - d) poboljšali situaciju u pogledu okoliša u vezi sa mrežnom energijom i uz to vezanu energetsku efikasnost, te povećali korištenje obnovljive energije, i utvrdili uslove za trgovinu energijom u okviru jedinstvenog regulatornog prostora,
  - e) razvili tržišnu konkurenciju mrežne energije na širem geografskom nivou te koristili ekonomiju obima.
2. «Mrežna energija» će uključiti sektore električne energije i gasa koji potpadaju pod opseg Direktiva Evropske zajednice 2003/54/EC i 2003/55/EC³.

Član 3.

U skladu s Članom 2., aktivnosti energetske zajednice uključuju:

---

³ Direktiva 2003/54/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta električne energije, Službeni list Evropske unije broj L 176 od 15. jula 2003. godine, strana 37 – 56; i Direktiva 2003/55/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog gasa, Službeni list Evropske unije broj L 176 od 15. jula 2003. godine, strana 57 – 78.

- a) implementaciju od strane Ugovornih strana *acquis communautaire* (prim. prev.: zakonodavstvo Evropske zajednice) o energiji, okolišu, konkurenciji i obnovljivoj energiji, kako je to opisano pod donjim Naslovom II, prilagođeno institucionalnom okviru Energetske zajednice i specifičnoj situaciji svake Ugovorne strane (u daljnjem tekstu: «proširenje *acquis communautaire*»), kako je to dalje opisano pod Naslovom II;
- b) uspostava specifičnog regulatornog okvira koji dopušta učinkovito djelovanje tržišta mrežne energije na cijeloj teritoriji Ugovornih strana te na dijelu teritorije Evropske zajednice, i uključivanje stvaranja jedinstvenog mehanizma za prekogranični prijenos i/ili transport mrežne energije, te nadzor unilateralnih mjera zaštite (u daljnjem tekstu: «mehanizmi djelovanja tržišta mrežne energije»), kako je to dalje opisano pod Naslovom III.
- c) stvaranje, za Strane, tržišta mrežne energije bez unutarnjih granica, uz koordinaciju uzajamne pomoći u slučaju ozbiljnog poremećaja na mreži energije ili vanjskih prekida, što može uključiti i uspostavu zajedničke energetske vanjskotrgovinske politike (u daljnjem tekstu: «stvaranje jedinstvenog tržišta energije»), kako je to dalje opisano pod Naslovom IV.

Član 4.

Komisija Evropske zajednice (u daljnjem tekstu: «Evropska komisija») djeluje kao koordinator triju aktivnosti opisane u Članu 3.

Član 5.

Energetska zajednica će slijediti *acquis communautaire* opisan pod Naslovom II, prilagođen institucionalnom okviru ovog Ugovora i specifičnoj situaciji svake Ugovorne strane, u cilju osiguravanja visokog nivoa sigurnosti investiranja i optimalnih investicija.

Član 6.

Strane će preduzeti sve odgovarajuće mjere, bile one opće ili posebne, da osiguraju ispunjenje obaveza što proizilaze iz ovog Ugovora. Strane će omogućiti ispunjavanje zadataka Energetske zajednice. Strane će se uzdržati od bilo koje mjere koja može ugroziti postizanje ciljeva ovog Ugovora.

Član 7.

Svaka diskriminacija u okviru opsega ovog Ugovora je zabranjena.

Član 8.

Ništa u ovom Ugovoru neće uticati na prava Strane da utvrdi uslove za eksploataciju svojih energetske resursa, njen izbor između raznih energetske izvora i opću strukturu njene energetske opskrbe.

NASLOV II – PROŠIRENJE ACQUIS COMMUNAUTAIRE

POGLAVLJE I – GEOGRAFSKI OPSEG

Član 9.

Odredbe i Mjere preduzete pod ovim Naslovom primjenjuju se na teritorije Pridruženih strana, i na teritorije pod jurisdikcijom Misije Prijelazne uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu.

POGLAVLJE II – ACQUIS O ENERGIJI

Član 10.

Svaka Ugovorna strana će implementirati *acquis communautaire* o energiji u skladu sa vremenskim rasporedom primjene tih Mjera utvrđenih Aneksom I.

Član 11.

«*Acquis communautaire* o energiji», u svrhu ovog Ugovora, označava (i) Direktivu 2003/54/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta električne energije, (ii) Direktivu 2003/55/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog gasa, i (iii) Uredbu 1228/2003/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o uslovima pristupanja mreži radi prekogranične razmjene električne energije⁴.

POGLAVLJE III – ACQUIS O OKOLIŠU

Član 12.

Svaka Ugovorna strana implementirat će *acquis communautaire* o okolišu u skladu sa rasporedom primjene Mjera utvrđenih Aneksom II.

---

⁴ Službeni list Evropske unije broj L 176 od 15. jula 2003. godine, strane 1 – 10.

Član 13.

Strane priznaju značaj Protokola iz Kyota. Svaka Ugovorna strana nastojat će se pridržavati tog Protokola.

Član 14.

Strane priznaju značaj pravila utvrđenih u Direktivi Vijeća 96/61/EC od 24. septembra 1996. godine koja se tiče integriranog sprječavanja i kontrole zagađenja. Svaka Ugovorna strana će nastojati implementirati tu Direktivu.

Član 15.

Nakon stupanja ovog Ugovora na snagu, pri izgradnji i radu novih energetske pogona poštovat će se *acquis communautaire* o okolišu.

Član 16.

«*Acquis communautaire* o okolišu», u svrhu ovog Ugovora, označava (i) Direktivu Vijeća 85/337/EC od 27. juna 1985. godine o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, kako je ona dopunjena Direktivom Vijeća 97/11/EC od 3. marta 1997. godine i Direktivom 2003/35/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine, (ii), Direktivu Vijeća 1999/32/EC od 26. aprila 1999. godine o smanjenju sadržaja sumpora u određenim tečnim gorivima te dopunskom Direktivom 93/12/EEC, (iii) Direktivom 2001/80/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. oktobra 2001. godine o ograničavanju emisija određenih zagađivača u zrak iz velikih pogona za sagorijevanje, (iv) Član 4.(2). Direktive 79/409/EEC Vijeća od 2. aprila 1979. godine o zaštiti divljih ptica.

Član 17.

Odredbe i preduzete Mjere iz ovog Poglavlja će se primjenjivati samo na mrežnu energiju.

POGLAVLJE IV – ACQUIS O KONKURENCIJI

Član 18.

1. Slijedeće stavke će biti nespojive sa ispravnim funkcioniranjem Ugovora, u mjeri u kojoj one mogu uticati na trgovinu mrežnom energijom između Ugovornih strana:
  - a) svi Ugovori između preduzeća, odluke udruženja preduzeća te udružene prakse koje imaju, kao cilj ili efekat, sprječavanje, ograničavanje ili remećenje konkurencije,
  - b) zloupotreba od strane jednog ili više preduzeća dominantne pozicije na tržištu među Ugovornim stranama u cjelini ili u njihovom znatnom dijelu,

- c) svaka javna pomoć koja remeti ili prijeti da će poremetiti konkurenciju time što favorizira određena preduzeća ili određene energetske resurse.
2. Svaka praksa suprotna ovom Članu bit će procjenjivana na osnovu kriterija koji proizilaze iz primjene pravila Članova 81, 82 i 87 Ugovora o uspostavi Evropske zajednice (priloženo u Aneksu III).

Član 19.

U slučaju javnih preduzeća i preduzeća kojima su data posebna ili isključiva prava, svaka Ugovorna strana će šest mjeseci po stupanju na snagu ovog Ugovora, osigurati da budu poštovani principi Ugovora o uspostavi Evropske zajednice, posebno njegov Član 86. (1) i (2) (priloženo u Aneksu III).

POGLAVLJE V – ACQUIS ZA OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE

Član 20.

Svaka Ugovorna strana će Evropskoj komisiji u roku od godine dana od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora dostaviti svoj plan implementacije Direktive 2001/77/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 27. septembra 2001. godine o promociji električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije na unutarnjem tržištu električne energije i Direktive 2003/30/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 8. maja 2003. godine o promociji upotrebe bio-goriva ili drugih obnovljivih goriva za transport. Evropska komisija će izložiti plan svake Ugovorne strane Ministarskom vijeću na usvajanje.

POGLAVLJE VI – POŠTIVANJE OPĆEPRIMJENJIVIH STANDARDA EVROPSKE ZAJEDNICE

Član 21.

U roku od godine dana od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora, Sekretarijat će sačiniti spisak Općeprimjenjivih standarda Evropske zajednice, koji će se dostaviti Ministarskom vijeću na usvajanje.

Član 22.

Ugovorne strane će u roku od godine dana od usvajanja ove liste, usvojiti svoje razvojne planove kako bi svoje sektore mrežne energije uskladili sa općeprimjenjivim standardima Evropske zajednice.

Član 23.

«Općeprimjenjivi standardi Evropske zajednice» odnose se na svaki standard tehničkog sistema koji se primjenjuje unutar Evropske zajednice, a potreban je za siguran, efikasan i djelotvoran rad mrežnih sistema, uključujući aspekte prijenosa, prekograničnih priključaka,

modulaciju, te opći sigurnosni standard tehničkog sistema koji se objavljuju, gdje je to primjenjivo putem Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN), Evropskog komiteta za elektrotehničku standardizaciju (CENELEC) i sličnih tijela normacije, ili kao što ih je objavila Unija za koordinaciju prijenosa električne energije (UCTE) i Evropsko udruženje za usmjeravanje razmjene energije (Easeegas) radi zajedničke uspostave pravila i poslovnih praksi.

POGLAVLJE VII – PRILAGOĐAVANJE I RAZVOJ ACQUIS-JA

Član 24.

Za implementaciju ovog Poglavlja, Energetska zajednica će usvojiti Mjere kojim će prilagoditi Mjere *acquis communautaire* opisane u ovom Poglavlju, uzimajući u obzir institucionalni okvir ovog Ugovora i specifičnu situaciju svake Ugovorne strane.

Član 25.

Energetska zajednica može preduzeti Mjere za implementaciju amandmana na *acquis communautaire* opisanih pod ovim Naslovom, u skladu sa razvojem zakona Evropske zajednice.

NASLOV III – MEHANIZAM ZA DJELOVANJE TRŽIŠTA MREŽNE ENERGIJE

POGLAVLJE I – GEOGRAFSKI OPSEG

Član 26.

Odredbe i preduzete Mjere iz ovog Naslova primjenjivat će se na teritoriji Pridruženih strana, na teritoriji pod jurisdikcijom Misije Prijelazne uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu, te teritorijama Evropske zajednice navedenim u Članu 27.

Član 27.

Što se tiče Evropske zajednice, odredbe i preduzete Mjere iz ovog Naslova primjenjivat će se na teritoriji Republike Austrije, Grčke Republike, Republike Mađarske, Republike Italije, i Republike Slovenije. Po pristupanju neke od Pridruženih strana Evropskoj uniji, odredbe i preduzete Mjere iz ovog Naslova također će se primjenjivati bez bilo kojih dodatnih formalnosti na teritoriji te nove države članice.

POGLAVLJE II – MEHANIZAM TRANSPORTA MREŽNE ENERGIJE NA VELIKU DALJINU

Član 28.

Energetska zajednica će preduzeti dodatne Mjere uspostave jedinstvenog mehanizma za prekogranični prijenos i/ili transport mrežne energije.

POGLAVLJE III – SIGURNOST OPSKRBE

Član 29.

U roku od godine dana od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora Strane će usvojiti izjave o sigurnosti opskrbe u kojima će se posebno opisati raznovrsnost opskrbe, tehnološka sigurnost i geografsko porijeklo uvezenih goriva. Te će izjave biti dostavljene Sekretarijatu i biti na raspolaganju svakoj Strani ovog Ugovora. Izjave će biti ažurirane svake dvije godine. Sekretarijat će davati smjernice i pomoć u vezi sa izjavama.

Član 30.

Član 29. ne podrazumijeva potrebu za promjenom energetske politike ili prakse nabavki.

POGLAVLJE IV – OSPKRBA GRAĐANA ENERGIJOM

Član 31.

Energetska zajednica će promovirati visok nivo opskrbe mrežnom energijom svim svojim građanima u granicama obaveza javnih usluga sadržanih u relevantnom *acquis communautaire* o energiji.

Član 32.

U ovu svrhu, Energetska zajednica može preduzeti Mjere:

- a) omogućavanja univerzalne opskrbe energijom;
- b) jačanja jedne učinkovite politike upravljanja potražnjom;
- c) osiguravanje pravične konkurencije.

Član 33.

Energetska zajednica može sačiniti i Preporuke radi podrške učinkovitoj reformi sektora mrežne energije Strana ovog Ugovora, uključujući, između ostalog, povećanje nivoa plaćanja naknade za električnu energiju od strane svih kupaca, te potrošačima mrežne energije omogućiti prihvatljivije cijene.

POGLAVLJE V – USAGLAŠAVANJE

Član 34.

Energetska zajednica može preduzeti Mjere koje se tiču kompatibilnosti tržišnih rješenja za djelovanje tržišta mrežne energije, kao i uzajamnog priznavanja licenci i Mjera koje jačaju slobodnu uspostavu kompanija mrežne energije.

POGLAVLJE VI – OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

Član 35.

Energetska zajednica može usvojiti Mjere za jačanje razvoja u području obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, s obzirom na njihove prednosti u pogledu sigurnosti opskrbe, zaštite okoliša, socijalne kohezije i regionalnog razvoja.

POGLAVLJE VII – SIGURNOSNE MJERE

Član 36.

U slučaju iznenadne krize na tržištu mrežne energije na teritoriji jedne od Strana koje pristupaju ovom Ugovoru, na teritoriji pod jurisdikcijom Misije Prijelazne uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu, ili teritoriji Evropske zajednice iz Člana 27., gdje su ugroženi fizička sigurnost osoba, aparati mrežne energije ili njeni pogoni, ili integritet sistema na toj teritoriji, ta Strana može privremeno preduzeti sigurnosne mjere.

Član 37.

Te sigurnosne mjere će izazvati najmanji mogući poremećaj u funkcioniranju tržišta mrežne energije Strana i neće po opsegu biti šire od onih koje su striktno potrebne za rješavanje iznenadnih nastalih teškoća. One ne smiju remetiti konkurenciju niti negativno uticati na trgovinu na način koji nije od zajedničkog interesa.

Član 38.

Data Strana će bez odlaganja o svojim sigurnosnim mjerama obavijestiti Sekretarijat, koji će smjesta obavijestiti ostale Strane.

Član 39.

Energetska zajednica može odlučiti da sigurnosne mjere preduzete od te Strane ne poštuju odredbe ovog Poglavlja, te zahtijevati da Strana okonča ili promijeni te sigurnosne mjere.

NASLOV IV – STVARANJE JEDINSTVENOG ENERGETSKOG TRŽIŠTA

POGLAVLJE I – GEOGRAFSKI OPSEG

Član 40.

Odredbe i preduzete Mjere iz ovog Naslova primjenjivat će se na teritorijama na kojima se primjenjuje Ugovor o uspostavi Evropske zajednice pod uslovima utvrđenim tim Ugovorom, na teritorijama Strana koje pristupaju ovom Ugovoru te na teritoriji pod jurisdikcijom Misije Prijelazne uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu.

POGLAVLJE II – UNUTARNJE TRŽIŠTE ENERGIJE

Član 41.

1. Carinske dažbine i kvantitativna ograničenja na uvoz i izvoz mrežne energije te sve mjere koje imaju ekvivalentan efekat, bit će zabranjene među Stranama. Ova zabrana će se primjenjivati i na carinske dažbine fiskalne prirode.

2. Stav 1 neće imati prednost nad kvantitativnim ograničenjima ili mjerama koje imaju ekvivalentan učinak a opravdane su na temelju javne politike ili javne sigurnosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka, ili zaštite industrijske i komercijalne imovine. Takva ograničenja ili mjere neće, međutim, predstavljati sredstvo proizvoljne diskriminacije niti skriveno ograničavanje trgovine između Strana.

Član 42.

1. Energetska zajednica može preduzeti Mjere sa ciljem stvaranja jedinstvenog tržišta mrežne energije bez unutarnjih granica.

2. Stav 1 neće se primijeniti na fiskalne mjere te na one mjere koje se tiču slobodnog kretanja osoba, niti na mjere koje se odnose na prava i interese zaposlenih.

POGLAVLJE III – VANJSKOTRGOVINSKA ENERGETSKA POLITIKA

Član 43.

Energetska zajednica može preduzeti Mjere potrebne za reguliranje uvoza i izvoza mrežne energije u treće zemlje i iz njih, kako bi osigurala ekvivalentan pristup na tržišta trećih zemalja i iz tih tržišta, u pogledu osnovnih standarda zaštite okoliša, ili da bi osigurala sigurno djelovanje unutarnjeg tržišta energije.

POGLAVLJE IV – UZAJAMNA POMOĆ U SLUČAJU PREKIDA

Član 44.

U slučaju prekida opskrbe mrežnom energijom koji pogodi jednu Stranu, a tiče se druge Strane ili treće zemlje, Strane će u skladu sa odredbama ovog Poglavlja tražiti brzo rješenje.

Član 45.

Na zahtjev Strane direktno pogođene prekidom sastat će se Ministarsko vijeće. Ministarsko vijeće može kao odgovor na prekid preduzeti potrebne mjere.

Član 46.

U roku od godine dana od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora, Ministarsko vijeće će usvojiti Proceduralni akt o izvršavanju obaveza uzajamne pomoći iz ovog Poglavlja, koji može uključiti prenošenje ovlasti za preduzimanje privremenih mjera na Stalnu grupu na visokom nivou.

NASLOV V – INSTITUCIJE ENERGETSKE ZAJEDNICE

POGLAVLJE I – MINISTARSKO VIJEĆE

Član 47.

Ministarsko vijeće će osigurati da se postignu ciljevi utvrđeni ovim Ugovorom. Ono će:

- a) pružiti opće smjernice u pogledu politika;
- b) preduzimati Mjere;
- c) usvojiti Proceduralne akte, koji mogu uključiti prenošenje, pod precizno utvrđenim uslovima, specifičnih zadataka, ovlasti i obaveza sprovedbe politika Energetske zajednice na Stalnu grupu na visokom nivou, Regulatorni odbor ili Sekretarijat.

Član 48.

Ministarsko vijeće će činiti po jedan predstavnik svake Ugovorne strane i dva predstavnika Evropske zajednice. Jedan predstavnik svake Učesnice bez prava glasa može učestvovati na njegovim sastancima.

Član 49.

Ministarsko vijeće će Proceduralnim Aktom usvojiti svoja interna proceduralna pravila.

Član 50.

Svaka Ugovorna strana će naizmjenično imati položaj Predsjedavajućeg sa mandatom od šest mjeseci i to redoslijedom utvrđenim Proceduralnim aktom Ministarskog vijeća. Predsjedništvo će sazivati Ministarsko vijeće na mjestu o kojem predsjedništvo odluči. Ministarsko vijeće će se sastajati najmanje jednom svakih šest mjeseci. Sastanke će pripremati Sekretarijat.

Član 51.

Predsjedavajući će predsjedavati Ministarskim vijećem uz pomoć jednog predstavnika Evropske zajednice i jednog predstavnika slijedećeg predsjedavajućeg kao potpredsjednicima. Predsjedavajući i potpredsjednici će pripremati nacrt dnevnog reda.

Član 52.

Ministarsko vijeće će Evropskom parlamentu i Parlamentima Strana koje pristupaju ovom Ugovoru i Učesnika u Ugovoru podnositi godišnji izvještaj o aktivnostima Energetske zajednice.

POGLAVLJE II – STALNA GRUPA NA VISOKOM NIVOU

Član 52.

Stalna grupa na visokom nivou će:

- a) pripremati rad Ministarskog vijeća;
- b) davati saglasnost na zahtjeve za tehničkom pomoći koju pružaju međunarodne donatorske organizacije, međunarodne finansijske institucije i bilateralni donatori;
- c) podnositi izvještaje Ministarskom vijeću o napretku u postizanju ciljeva ovog Ugovora;
- d) preduzimati Mjere, ako ga za to ovlasti Ministarsko vijeće;
- e) usvojiti Proceduralne akte, koji ne podrazumijevaju prijenos zadataka, ovlasti i obaveza na druge institucije Energetske zajednice;
- f) razmatrati, na osnovu izvještaja koje će redovno podnositi Evropska komisija, razvoj *acquis communautaire* iz Naslova II.

Član 54.

Stalnu grupu na visokom nivou će činiti po jedan predstavnik svake Ugovorne strane te dva predstavnika Evropske zajednice. Jedan predstavnik svake Učesnice bez prava glasa može učestvovati na njegovim sastancima.

Član 55.

Stalna grupa na visokom nivou usvojit će svoja interna proceduralna pravila kao Proceduralni akt.

Član 56.

Predsjedavajući će sazivati Stalnu grupu na visokom nivou na mjestu koje samo odredi. Sastanke će pripremati Sekretarijat.

Član 57.

Predsjedavajući će predsjedavati Stalnom grupom na visokom nivou uz pomoć jednog predstavnika Evropske zajednice i jednog predstavnika slijedećeg predsjedavajućeg kao potpredsjednicima. Predsjedavajući i potpredsjednici će pripremati nacrt dnevnog reda.

POGLAVLJE III - REGULATORNI ODBOR

Član 58.

Regulatorni odbor će:

- a) savjetovati Ministarsko vijeće ili Stalnu grupu na visokom nivou o pojedinostima zakonskih, tehničkih i regulatornih pravila;
- b) izdavati preporuke o prekograničnim sporovima između dva ili više regulatora, na zahtjev bilo kojeg od njih;
- c) preduzimati Mjere, ako za to dobije ovlaštenje Ministarskog vijeća;
- d) usvajati Proceduralne akte.

Član 59.

Regulatorni odbor će činiti po jedan predstavnik regulatora električne energije svake Ugovorne strane, prema relevantnom dijelu *acquis communautaire* o energiji. Evropsku zajednicu će predstavljati Evropska komisija uz pomoć po jednog regulatora svake Učesnice te jednog predstavnika Evropske grupe regulatora električne energije i gasa (ERGEG). Ako Ugovorna strana i Učesnica ima jednog regulatora za gas i jednog regulatora za električnu energiju, ta će Ugovorna strana ili Učesnica, u skladu sa dnevnim redom, odrediti koji će regulator prisustvovati sastanku Regulatornog odbora.

Član 60.

Regulatorni odbor će svojim Proceduralnim aktom usvojiti svoja interna proceduralna pravila.

Član 61.

Regulatorni odbor će izabrati predsjednika na mandat utvrđen od strane Regulatornog odbora. Evropska komisija će dati potpredsjednika. Predsjednik i potpredsjednik će pripremati nacrt dnevnog reda.

Član 62.

Regulatorni odbor će se sastajati u Atini.

POGLAVLJE IV – FORUM

Član 63.

Dva foruma, sačinjena od predstavnika svih zainteresiranih, uključujući industriju, regulatore, predstavnike industrije i potrošača, davat će savjete Energetskoj zajednici.

Član 64.

Forumima će predsjedavati jedan predstavnik Evropske zajednice.

Član 65.

Zaključci Foruma će se usvajati konsenzusom. Oni će biti proslijeđeni Stalnoj grupi na visokom nivou.

Član 66.

Forum za električnu energiju će se sastajati u Atini. Forum za gas će se sastajati u mjestu određenim Proceduralnim aktom Ministarskog vijeća.

POGLAVLJE V – SEKRETARIJAT

Član 67.

Sekretarijat će:

- (a) pružati administrativnu podršku Ministarskom vijeću, Stalnoj grupi na visokom nivou, Regulatornom odboru, te forumima;
- (b) pratiti da li Strane ispravno primjenjuju obaveze koje proizlaze iz ovog Ugovora, te Ministarskom vijeću podnositi godišnji izvještaj o napretku.
- (c) pratiti i pomagati koordinaciju, koju vrši Evropska komisija, donatorskih aktivnosti na teritoriji Pristupnih strana te na teritoriji pod jurisdikcijom Misije Prijelazne uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu, te pružati administrativnu podršku donatorima;
- (d) obavljati ostale zadatke koji su mu povjereni ovim Ugovorom i Proceduralnim aktom Ministarskog vijeća, bez ovlaštenja da preduzima Mjere; i
- (e) usvajati Proceduralne akte.

Član 68.

Sekretarijat će činiti direktor i osoblje koje bude potrebno Energetskoj zajednici .

Član 69.

Direktor Sekretarijata će biti imenovan Proceduralnim aktom Ministarskog vijeća. Ministarsko vijeće će Proceduralnim aktom utvrditi pravila zapošljavanja, uslove rada i geografsku ravnotežu u pogledu zastupljenosti osoblja sekretarijata. Direktor će birati i imenovati osoblje.

Član 70.

U obavljanju svojih dužnosti direktor i osoblje neće tražiti niti dobivati instrukcije od bilo koje Strane ovog Ugovora. Oni će djelovati nepristrano i promovirati interese Energetske zajednice.

Član 71.

Direktor Sekretarijata ili njegova imenovana zamjena pomagal će Ministarskom vijeću, Stalnoj grupi na visokom nivou, Regulatornom odboru i forumima.

Član 72.

Sjedište Sekretarijata bit će u Beču.

POGLAVLJE VI – BUDŽET

Član 73.

Svaka Strana će doprinostiti budžetu Energetske zajednice kako je to utvrđeno u Aneksu IV. Nivo doprinosa može se, na zahtjev bilo koje strane, razmatrati svakih pet godina, prema Proceduralnom aktu Ministarskog vijeća.

Član 74.

Ministarsko vijeće će Proceduralnim aktom svake dvije godine usvajati budžet Energetske zajednice. Budžet će obuhvatati operativne troškove Energetske zajednice potrebne za funkcioniranje njenih institucija. Troškovi svake institucije bit će utvrđeni zasebnim dijelom budžeta. Ministarsko vijeće će usvojiti Proceduralni akt kojim se specificira procedura implementacije budžeta, njegovo prezentiranje te računovodstvena revizija i inspekcija.

Član 75.

Direktor Sekretarijata će implementirati budžet u skladu sa Proceduralnim aktom usvojenim u skladu sa Članom 74., i jednom godišnje Ministarskom vijeću podnositi izvještaj o izvršenju budžeta. Ministarsko vijeće može Proceduralnim aktom odlučiti, u slučaju da to procijeni potrebnim, da nezavisnim revizorima povjeri verifikaciju propisnog izvršenja budžeta.

NASLOV VI – PROCES ODLUČIVANJA

POGLAVLJE I – OPĆE ODREDBE

Član 76.

Mjere mogu imati oblik odluke ili preporuke.
Odluka je u potpunosti pravno obavezujuća za one kojima je upućena.

Preporuka nema obavezujuću snagu. Strane će ulagati najveći napor da ispune datu preporuku.

Član 77.

Svaka Strana će imati jedan glas, izuzev u slučajevima utvrđenim Članom 80.

Član 78.

Ministarsko vijeće, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor mogu djelovati samo uz dvotrećinsku zastupljenost strana. Uzdržavanje od glasanja Strana koje su prisutne neće se smatrati glasanjem.

POGLAVLJE II – MJERE POD NASLOVOM II

Član 79.

Ministarsko vijeće, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor će preduzimati

Mjere pod Naslovom II na prijedlog Evropske komisije. Evropska komisija može promijeniti ili povući svoj prijedlog u bilo kojem trenutku tokom procedure koja vodi do usvajanja Mjera.

Član 80.

Svaka Ugovorna strana će imati jedan glas.

Član 81.

Ministarsko vijeće, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor djeluje na osnovu većinskog glasanja.

POGLAVLJE III – MJERE POD NASLOVOM III

Član 82.

Ministarsko vijeće, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor preduzimat će Mjere pod Naslovom III na prijedlog neke Strane ili Sekretarijata.

Član 83.

Ministarsko vijeće, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor djeluje na osnovu dvotrećinske većine, uključujući pozitivni glas Evropske zajednice.

POGLAVLJE IV – MJERE POD NASLOVOM IV

Član 84.

Ministarsko vijeće, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor će preduzimati Mjere po Naslovu IV na prijedlog Strane.

Član 85.

Ministarsko vijeće, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor će jednoglasno odlučivati o preduzimanju mjera.

POGLAVLJE V – PROCEDURALNI AKTI

Član 86.

Proceduralni akti će regulirati organizaciona, budžetska te pitanja transparentnosti Energetske zajednice, uključujući i delegiranje ovlasti sa Ministarskog vijeća na Stalnu grupu na visokom nivou, Regulatorni odbor ili Sekretarijat, i imat će obavezujuću snagu za institucije Energetske zajednice te, ukoliko je tako utvrđeno Proceduralnim aktom, za Strane.

Član 87.

Proceduralni akti se usvajaju u skladu sa procesom odlučivanja utvrđenim u Poglavlju III pod ovim Naslovom, izuzev u slučajevima utvrđenim Članom 88.

Član 88.

Proceduralni akt kojim se imenuje direktor Sekretarijata utvrđen Članom 69. usvaja se prostom većinom na prijedlog Evropske komisije. Proceduralni akti o budžetskim pitanjima utvrđeni Članovima 73. i 74. usvajaju se jednoglasno na prijedlog Evropske komisije. Proceduralni akti kojima se prenose ovlasti na Regulatorni odbor, utvrđeni Članom 47(c) donose se jednoglasno na prijedlog jedne od Strana ili Sekretarijata.

NASLOV VII – IMPLEMENTACIJA ODLUKA I RJEŠAVANJE SPOROVA

Član 89.

Strane će u svom domaćem pravnom sistemu implementirati njima upućene odluke u periodu navedenom u odluci.

Član 90.

1. Na propust Strane da ispuni ugovornu obavezu ili implementira njoj upućenu odluku u traženom periodu bilo koja Strana, Sekretarijat ili Regulatorni odbor mogu uputiti upozorenje Ministarskom vijeću uz obrazloženi zahtjev. Privatna tijela mogu se također obratiti Sekretarijatu sa svojim pritužbama.
2. Dotična Strana može dati svoje opservacije kao odgovor na zahtjev ili pritužbu.

Član 91.

1. Ministarsko vijeće može utvrditi postojanje kršenja obaveza neke od Strana. Ministarsko vijeće će donositi odluke:

- a) prostom većinom, ako se kršenje odnosi na Naslov II;
- b) dvotrećinskom većinom, ako se kršenje odnosi na Naslov III;
- c) jednoglasno, ako se kršenje odnosi na Naslov IV.

2. Ministarsko vijeće može kasnije prostom većinom donositi odluku da opozove bilo koju odluku usvojenu prema ovom Članu.

Član 92.

1. Na zahtjev neke Strane Sekretarijata ili Regulatornog odbora, Ministarsko vijeće, koje djeluje jednoglasno, može utvrditi postojanje ozbiljnog ili upornog kršenja obaveza iz ovog Ugovora neke od Strana, te može suspendirati određena prava koja proizilaze iz primjene ovog Ugovora na dotičnu Stranu, uključujući suspenziju glasačkog prava i isključenje sa sastanaka ili mehanizme koji su utvrđeni ovim Sporazumom.

2. Ministarsko vijeće može kasnije prostom većinom odlučiti da opozove bilo koju odluku donesenu pod ovim Članom.

Član 93.

Pri usvajanju odluka iz Članova 91. i 92., Ministarsko vijeće neće uzeti u obzir glas predstavnika date Strane.

NASLOV VIII – TUMAČENJE

Član 94.

Institucije će tumačiti svaki izraz ili drugi koncept korišten u ovom Ugovoru koji proizlazi iz zakona Evropske zajednice u skladu sa sudskom praksom Suda pravde ili Prvostepenog suda Evropske zajednice. Kad im nije na raspolaganju tumačenje tih sudova, Ministarsko vijeće će im dati smjernice za tumačenje ovog Ugovora. Ono taj zadatak može delegirati Stalnoj grupi na visokom nivou. Takve smjernice neće prejudicirati bilo koje tumačenje *acquis communautaire* od strane Suda pravde ili Prvostepenog suda do kojeg dođe u kasnijoj fazi.

NASLOV IX – ZEMLJE UČESNICE I POSMATRAČI

Član 95.

Na zahtjev upućen Ministarskom vijeću, svaka država članica Evropske zajednice može biti kao Učesnica zastupljena u Ministarskom vijeću, Stalnoj grupi na visokom nivou i Regulatornom odboru pod uslovima utvrđenim Članovima 48., 54. i 59., i bit će joj dozvoljeno da učestvuje u raspravama Ministarskog vijeća, Stalne grupe na visokom nivou, Regulatornog tijela i Foruma.

Član 96.

1. Na obrazloženi zahtjev susjedne treće zemlje, Ministarsko vijeće može jednoglasno prihvatiti tu zemlju kao Posmatrača. Na zahtjev upućen Ministarskom vijeću Moldova će biti prihvaćena kao Posmatrač u roku od šest mjeseci od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora.

2. Posmatrači mogu prisustvovati sastancima Ministarskog vijeća, Stalne grupe na visokom nivou, Regulatornog odbora i Foruma, bez prava učešća u diskusijama.

NASLOV X – VAŽENJE UGOVORA

Član 97.

Ovaj Ugovor je zaključen na period od deset godina od datuma njegovog stupanja na snagu. Ministarsko vijeće može jednoglasno odlučiti da produži njegovo važenje. Ako se takva odluka ne donese, Ugovor se može nastaviti primjenjivati između onih Strana koje su glasale u prilog produljenju, pod uslovom da njihov broj iznosi najmanje dvije trećine ukupnog broja Strana Energetske zajednice.

Član 98.

Svaka Strana se može povući iz ovog Ugovora time što Sekretarijatu uputi obavijest šest mjeseci unaprijed.

Član 99.

Po pristupanju neke Pristupne strane Evropskoj zajednici, ta strana postaje Učesnica, kao što je to utvrđeno Članom 95.

NASLOV XI – REVIZIJA I PRISTUPANJE

Član 100.

Ministarsko vijeće može jednoglasnom odlukom svojih članova:

- (i) dopuniti odredbe Naslova od I do VII;
- (ii) odlučiti da implementira druge dijelove *acquis communautaire* koji se odnose na Mrežnu energiju;
- (iii) proširiti ovaj Ugovor na druge energetske proizvode i prijenosnike ili druge bitne mrežne infrastrukture;
- (iv) saglasiti se sa pristupanjem neke nove Strane Energetskoj zajednici.

NASLOV XII – ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Član 101.

Bez uticaja na Članove 102., i 103., odredbe ovog Ugovora neće imati uticaja na prava i obaveze koje proizlaze iz sporazuma koje je neka od Ugovornih strana zaključila prije potpisivanja ovog Ugovora. U mjeri u kojoj ti sporazumi nisu kompatibilni sa ovim Ugovorom, Ugovorna strana će preduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi eliminirala sve utvrđene nekompatibilnosti i to ne kasnije od godinu dana od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora.

Član 102.

Sve obaveze iz ovog Ugovora nemaju uticaja na postojeće pravne obaveze Strana potpisnica Ugovora o uspostavi Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

Član 103.

Ovaj Ugovor neće uticati ni na jednu od obaveza iz sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, s jedne strane, i Ugovorne strane, sa druge. Ovaj ugovor neće uticati ni na jednu od obaveza preuzetih u kontekstu pregovora o pristupanju Evropskoj uniji.

Član 104.

Do usvajanja Proceduralnog akta iz Člana 50., Atinski Memorandum o razumijevanju iz 2003. godine⁶ utvrđivat će redosljed predsjedavanja.

Član 105.

Ovaj Ugovor će biti odobren od Strana u skladu sa njihovim internim procedurama.

Ovaj Ugovor će stupiti na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon datuma na koji Evropska zajednica i šest Ugovornih strana upute obavijest o okončanju procedure potrebne u tu svrhu.

Obavijest će biti poslana generalnom sekretaru Vijeća Evropske unije kod koga će se ovaj Ugovor čuvati.

---

⁶ Memorandum o razumijevanju o Regionalnom tržištu energije u jugoistočnoj Evropi i njegovoj integraciji u unutarnje tržište energije Evropske zajednice, potpisan u Atini 8. decembra 2003. godine.

Učinjeno u Atini, dvadeset i petog dana mjeseca oktobra godine dvije hiljade i pete.

Za Evropsku zajednicu

Za Republiku Albaniju

Za Republiku Bugarsku

Za Bosnu i Hercegovinu

Za Republiku Hrvatsku

Za Bivšu jugoslavensku Republiku Makedoniju

Za Republiku Crnu Goru

Za Rumuniju

Za Republiku Srbiju

Za Prijelaznu upravu Ujedinjenih nacija na Kosovu u skladu sa Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija.

Amblem Republike Makedonije
Republika Makedonija
- Ured zamjenika Premijera –
Minčo Jordanov

Atina, 25. oktobra 2005.

Vaša Ekselencijo,

Ovim izjavljujem da je tekst Ugovora o osnivanju Energetske zajednice prihvatljiv za Vladu Republike Makedonije.

Ovim pismom Vlada Republike Makedonije smatra se potpisnicom Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

Međutim, izjavljujem da Republika Makedonija ne prihvata naziv koji se koristiti za moju zemlju u naprijed navedenim dokumentima, s obzirom da je ustavni naziv moje zemlje Republika Makedonija.

Molim da primite, Vaša Ekselencijo, izraze mojeg najdubljeg poštovanja.

Minčo Jordanov
Potpisan

EVROPSKA ZAJEDNICA
Brisel

Ilindenska bb, 1000 Skopje

Amblem Evropske unije

VIJEĆE
EVROPSKE UNIJE
Predsjedništvo

Atina, 25. oktobra 2005.

g. Minčo Jordanov,
Zamjenik Predsjednika Vlade
Bivše jugoslovenske Republike Makedonije,

Gospodine,

Evropska zajednica primila je vaše pismo sa današnjim datumom i potvrđuje da će vaše pismo i ovaj odgovor zajedno biti zamijenjeni potpisom Međudržavnog Ugovora o osnivanju Energetske zajednice od strane bivše jugoslovenske Republike Makedonije. Međutim, ovo se ne može tumačiti kao prihvatanje ili priznavanje od strane Evropske zajednice u bilo kojem drugom obliku ili sadržini naziva osim „bivša jugoslovenska Republika Makedonija“.

Molimo da primite, gospodine, izraze mog najdubljeg poštovanja.

U ime
Evropske zajednice

Alan Johnson, potpisan

ANEKS I

VREMENSKI RASPORED IMPLEMENTACIJE DIREKTIVA EVROPSKE KOMISIJE BROJ 2003/54 I 2003/55, I UREDBE EVROPSKE KOMISIJE BROJ 1228/2003, OD 26. JUNA 2003. GODINE

1. U skladu sa donjim stavom 2. te Članom 24. ovog Ugovora, svaka Ugovorna strana će, u roku od dvanaest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog Ugovora, implementirati:
  - (i) Direktivu Evropske zajednice 2003/54/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o općim pravilima unutarnjeg tržišta električne energije;
  - (ii) Direktivu Evropske zajednice 2003/55/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o općim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog gasa;
  - (iii) Uredbu Evropske zajednice 1228/2003/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o uslovima pristupa mreži prekogranične razmjene električne energije.
2. Svaka Ugovorna strana mora osigurati da su kupci koji imaju pravo u smislu Direktiva Evropske zajednice 2003/54/EC i 2003/55/EC:
  - (i) od 1. januara 2008. godine, svi kupci koji nisu domaćinstva; a
  - (ii) od 1. januara 2015. godine, svi kupci.

ANEKS II

VREMENSKI RASPORED IMPLEMENTACIJE ACQUISA O OKOLIŠU

1. Svaka Ugovorna strana će implementirati Direktivu Vijeća 85/337/EEC od 27. juna 1985. godine o ocjeni efekata određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, kako je ona dopunjena Direktivom Vijeća 97/11/EC od 3. marta 1997. godine i Direktivom 2003/35/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. maja 2003. godine, od stupanja na snagu ovog Ugovora.
2. Svaka Ugovorna strana će implementirati Direktivu Vijeća 1999/32/EC od 26. aprila 1999. godine o smanjenju sumpornog sadržaja u određenim tečnim gorivima i dopunsku Direktivu 93/12/EEC do 31. decembra 2011. godine.
3. Svaka Ugovorna strana će implementirati Direktivu 2001/80/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. oktobra 2001. godine o ograničenju emisije određenih zagađivača u zrak iz velikih pogona za sagorijevanje do 31. decembra 2017. godine.
4. Svaka Ugovorna strana će implementirati Član 4(2). Direktive 79/409/EEC Vijeća od 2. aprila 1979. godine o očuvanju divljih ptica po stupanju na snagu ovog Ugovora.

ANEKS III

Član 81. Ugovora o Evropskoj zajednici

1. Slijedeće će biti zabranjeno kao nekompatibilno sa zajedničkim tržištem: svi sporazumi između preduzeća, odluke i udruženja preduzeća i zajedničke prakse koje mogu uticati na trgovinu između država članica i koje, kao svoj cilj ili efekat, imaju sprječavanje, ograničavanje ili remećenje konkurencije unutar zajedničkog tržišta, a posebno one koje:

- (a) direktno ili indirektno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene ili bilo koje uslove trgovanja;
- (b) ograničavaju ili kontroliraju proizvodnju, tržište, tehnički razvoj ili investicije;
- (c) dijele tržišta ili izvore opskrbe;
- (d) primjenjuju različite uslove na ekvivalentne transakcije sa drugim stranama u trgovini, čime ih stavljaju u podređen položaj u smislu konkurentnosti;
- (e) zaključuju ugovore koji nalažu da druge strane prihvate dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili komercijalnoj upotrebi nemaju veze sa predmetom tih ugovora.

2. Svaki ugovor ili odluka koja je zabranjena u skladu sa ovim članom bit će automatski nevažeća.

3. Odredbe stava 1 mogu, međutim, biti proglašene neprihvatljivim u slučaju:

- svakog sporazuma ili kategorije sporazuma između preduzeća ,
- svake odluke ili kategorije odluka udruženja preduzeća,
- svake zajedničke prakse ili kategorije zajedničkih praksi,

koje doprinose poboljšanju proizvodnje ili distribucije roba ili promocije tehničkog ili ekonomskog napretka, a istodobno omogućavaju potrošačima pravičan udio u koristi koja iz toga nastaje, a pri tom:

- (a) ne nameću datom preduzeću ograničenja koja nisu neophodna za postizanje tih ciljeva;
- (b) tim preduzećima pružaju mogućnost eliminacije konkurencije u vezi sa bitnim dijelom proizvoda.

Član 82 Ugovora o Evropskoj zajednici

Svaka zloupotreba od strane jednog ili više preduzeća dominantne pozicije unutar zajedničkog tržišta ili u njegovom znatnom dijelu bit će zabranjena kao nekompatibilna sa zajedničkim tržištem u mjeri u kojoj ona može uticati na trgovinu između država članica.

Takva zloupotreba se može, posebno, sastojati od:

- (a) direktnog ili indirektnog nametanja nepravičnih kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih nepravičnih uslova trgovanja;
- (b) ograničavanja proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača;
- (c) primjene različitih uslova na ekvivalentne transakcije sa drugim trgovinskim stranama, čime ih se stavlja u konkurentno nepovoljan položaj;
- (d) zaključivanja ugovora koji su predmet prihvatanja od druge strane dodatnih obaveza koje, po svojoj prirodi ili prema komercijalnoj upotrebi, nemaju veze sa predmetom tih ugovora.

Član 86(1) i (2) Ugovora o Evropskoj zajednici

1. U slučaju javnih preduzeća i preduzeća kojima države članice daju specijalna ili isključiva prava, države članice neće staviti ili održavati na snazi nijednu mjeru suprotnu pravilima sadržanim u ovom Ugovoru, posebno pravilima utvrđenim Članom 12. te Članovima 81. do 89.

2. Preduzeća kojima je povjereno pružanje usluge od općeg ekonomskog interesa ili koje imaju karakter prihodovnog monopola bit će predmet pravila sadržanih u ovom Ugovoru, posebno pravila o konkurenciji, u mjeri u kojoj primjena takvih pravila ne sprječava obavljanje, bilo zakonski ili činjenično, određenih dodijeljenih im zadataka. Razvoj trgovine ne smije biti pogođen do mjere u kojoj bi to bilo suprotno interesima Zajednice.

Član 87. Ugovora o Evropskoj zajednici

1. Izuzev ako ovim Ugovorom nije drugačije utvrđeno, svaka pomoć koju da neka država članica, ili pomoć koja se pruža putem državnih resursa u bilo kom obliku koji remeti ili prijeti da će poremetiti konkurenciju time što favorizira određena preduzeća ili proizvodnju određenih roba bit će, u mjeri u kojoj utiče na trgovinu između država članica, nekompatibilna sa zajedničkim tržištem.

2. Slijedeće će biti kompatibilno sa zajedničkim tržištem:

(a) pomoć koja ima socijalni karakter, data individualnim potrošačima, pod uslovom da se ta pomoć daje bez diskriminacije u pogledu porijekla tih proizvoda;

(b) pomoć da se popravi šteta izazvana prirodnim katastrofama ili izuzetnim događajima;

(c) pomoć data privredi određenih područja Savezne Republike Njemačke koja su bila pogođena podjelom Njemačke, u mjeri u kojoj je ta pomoć potrebna kako bi se nadoknadili ekonomski nedostaci izazvani podjelom.

3. Slijedeće se može smatrati kompatibilnim sa zajedničkim tržištem:

(a) pomoć pri promociji ekonomskog razvoja područja gdje je standard života abnormalno nizak ili gdje postoji ozbiljna nezaposlenost;

(b) pomoć pri promociji realizacije važnog projekta od zajedničkog evropskog interesa ili rješavanju ozbiljnog poremećaja ekonomije države članice;

(c) pomoć pri omogućavanju razvoja određene ekonomske aktivnosti ili određenih ekonomskih područja, gdje takva pomoć ne utiče negativno na uslove trgovanja u mjeri koja je suprotna zajedničkom interesu;

(d) pomoć pri promociji kulture i očuvanja naslijeđa gdje takva pomoć ne utječe na uslove trgovanja i konkurenciju u Zajednici u mjeri koja je suprotna zajedničkom interesu;

(e) druge kategorije pomoći koje mogu biti utvrđene odlukom Vijeća donesenom kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije.

ANEKS IV
DOPRINOS U BUDŽETU

Strane	Doprinos u procentima
Evropska zajednica	94,9 %
Republika Albanija	0,1 %
Republika Bugarska	1 %
Bosna i Hercegovina	0,3 %
Republika Hrvatska	0,5 %
Bivša jugoslavenska Republika Makedonija	0,1 %
Republika Crna Gora	0,1 %
Rumunija	2,2 %
Republika Srbija	0,7 %
Misija Prijelazne uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu	0,1 %

Predhodni tekst je ovjerena i vjerna kopija originala deponovanog u arhivi Generalnog sekretarijata Vijeća Evropske unije u Briselu.

Brisel, 22 - 11 - 2005.

Za Generalnog sekretara / Visokog predstavnika
Vijeća Evropske unije

Potpis

K. GRETSCHMANN
Generalni direktor